

3 ตุลาคม 2568

เรื่อง ขอให้แก้ปัญหามลพิษข้ามพรมแดนจากการทำเหมืองนอกกฎหมายในลุ่มน้ำโขงตอนบน
เรียน นายอนุทิน ชาญวีรกูล นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
ร.อ.ธรรมนัส พรหมเผ่า รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
นายสุชาติ ชมกลิ่น รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
นายสีหศักดิ์ พวงเกตุแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

เครือข่ายประชาชนปกป้องลุ่มน้ำกกสายรวกโขงซึ่งได้รับผลกระทบมลพิษการปนเปื้อนโลหะหนัก
ในแม่น้ำเนื่องจากการทำเหมืองแร่ในรัฐฉาน ในลำน้ำสาขาของแม่น้ำโขงตอนบน เช่น แม่น้ำกก สาย รวก โขง
มีเป้าหมายหลักคือการปิดเหมืองแร่ในเมียนมาซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุเพื่อยุติแหล่งกำเนิดมลพิษ
ในแม่น้ำและการฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำคืองานที่ต้องทำต่อเนื่องในระยะเวลา4เดือนที่รัฐบาลทำหน้าที่บริหาร
ประเทศ เครือข่ายมีข้อเรียกร้องเร่งด่วน ดังนี้

1. จัดหาแหล่งน้ำดิบใหม่ทดแทนแม่น้ำกก สาย รวก โขง เพื่อการผลิตน้ำประปาภูมิภาค
ในเขต อ.เมืองเชียงราย อ.เวียงชัย อ.แม่สาย อ.เชียงแสน และอ.เชียงของเนื่องจาก
ผลการรวदनน้ำประปาจากห้องแล็บพบว่ามีสารหนูและแบเรียมในน้ำประปาถึงแม้จะยัง
ไม่เกินค่ามาตรฐานแต่ประชาชนต้องรับความเสี่ยงมีสารโลหะหนักสะสมในร่างกายที่ละเล็กทีละน้อย
อย่างต่อเนื่องอีกทั้งการประปาส่วนภูมิภาคกำลังแบกรับต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นและใช้สารเคมีจำนวนมาก
มากขึ้นในกระบวนการผลิตน้ำประปาการจัดหาแหล่งน้ำใหม่จึงเป็นทางออกที่ยั่งยืนกว่า
2. จัดหาแหล่งน้ำใหม่สำหรับการผลิตน้ำประปาหมู่บ้านให้กับชาวบ้านใน ต.แม่นาวาง และต.ท่าตอน
อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ เนื่องจากประชาชนไม่สามารถใช้น้ำกกในการผลิตน้ำประปาหมู่บ้านได้
และปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้านตลอดลำน้ำกก สาย รวก และโขง อย่างน้อย 30 หมู่บ้าน ในเขต
อ.แม่สาย จ.เชียงใหม่ อ.เมืองเชียงราย อ.เวียงชัย อ.เวียงเชียงรุ้ง อ.แม่จัน อ.ดอยหลวง อ.แม่สาย
อ.เชียงแสนอ.เชียงของและอ.เวียงแก่นเพื่อให้ระบบผลิตน้ำประปาหมู่บ้านมีขีดความสามารถ

กำจัดสารโลหะหนักในกระบวนการผลิตน้ำประปาที่ใช้น้ำใต้ดินใกล้กับแหล่งน้ำกก สาย รวก โขง
ที่ปนเปื้อนสารโลหะหนัก

3. ตรวจสอบคุณภาพดินเพื่อหาสารโลหะหนักในที่ราบลุ่มน้ำกกเนื้อที่ 12,000 ไร่ ใน ต.ท่าตอน
อ.แม่าย ซึ่งพื้นที่ดินตะกอนแม่น้ำกกที่รับมาโดยตรงจากเหมืองในเมียนมา
จากเหตุน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี 2567 ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวเป็นแหล่งเกษตรกรรมที่สำคัญ
และตรวจสอบสารโลหะหนักในผลผลิตข้าวนาปี จากพื้นที่กว่า 100,000 ไร่ ในเขตชลประทานแม่น้ำกก
แม่น้ำสาย-รวก ก่อนการเก็บเกี่ยวในช่วงปลายเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน
การตรวจข้าวก่อนเก็บเกี่ยวเป็นประโยชน์ต่อทั้งอุตสาหกรรมข้าวและผู้บริโภค
หากตรวจพบสารโลหะหนักในผลผลิตข้าว รัฐจำเป็นต้องมีมาตรการการจัดการทำลายผลผลิต
พร้อมทั้งชดเชยรายได้ให้กับเกษตรกรที่ได้ลงทุนไปและรายได้ที่สูญเสีย
ในขณะเดียวกันหากผลการตรวจไม่พบสารโลหะหนักรัฐต้องออกเอกสารรับรองผลผลิตข้าว
ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้และเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค
4. จัดตั้งศูนย์ตรวจสอบสารโลหะหนักประจำจังหวัดเชียงราย เชียงใหม่
เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังตรวจสอบสารโลหะหนักในน้ำ ตะกอนดิน ดินเพาะปลูก ผลผลิตการเกษตร
ปลา สัตว์น้ำและมนุษย์ ในลุ่มน้ำกก สาย รวกโขง เนื่องจากปัจจุบันการเข้าถึงการตรวจ
เป็นไปอย่างยากลำบาก มีค่าใช้จ่ายสูง และ ใช้ระยะเวลาในการตรวจยาวนาน
เนื่องจากตัวอย่างทั้งหมดต้องส่งตรวจที่กรุงเทพฯ แม้จะมีศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 1/1
ที่ จ.เชียงราย ของกระทรวงสาธารณสุข แต่ก็มีทรัพยากรไม่เพียงพอส่งผลให้ประชาชน
ในจังหวัดเชียงรายและเชียงใหม่ขาดข้อมูล ที่เป็นปัจจุบัน
5. ยุติการนำเข้าแร่ทุกชนิดจากเมียนมา จนกว่าผู้นำเข้าจะพิสูจน์ได้ว่าแร่ที่นำเข้าจากเมียนมา
มิได้มาจากเหมืองแร่ที่ก่อให้เกิดมลพิษในแม่น้ำ กก สาย รวก โขง
6. ยกเลิกโครงการฝายดักตะกอนหรือม่านดักตะกอนเนื่องจากมิได้มีการศึกษาว่าสามารถแก้ไข
ปัญหาสารโลหะหนักปนเปื้อนในแม่น้ำได้จริงและยังจะสร้างปัญหาผลกระทบต่อที่ดินทำกิน
ของชาวบ้าน ผลกระทบด้านนิเวศและสิ่งแวดล้อมทั้งนี้กรมทรัพยากรน้ำ
ก็ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่แก้ไขปัญหามลพิษแต่อย่างใด

7. จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐ วิชาการและภาคประชาชน เพื่อทำหน้าที่
[1] แสวงหาแนวทางปิดเหมืองในเมียนมา[2]สร้างมาตรการเฝ้าระวังสารโลหะหนักปนเปื้อน
ในน้ำอุปโภค บริโภค ดิน สินค้าเกษตร สัตว์น้ำ และร่างกายมนุษย์
[3]เยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาเหมืองแร่ในเมียนมา
[4] กำหนดแนวทางการฟื้นฟูแม่น้ำกก สาย รวก โขง
8. เปิดเวทีเจรจาอย่างเป็นทางการกับประเทศเมียนมาและจีนเพื่อเรียกร้องให้ทั้ง 2 ประเทศตระหนัก
ว่าต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อการทำเหมืองแร่จนก่อให้เกิดมลพิษที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศไทย
9. ปรับปรุงระบบการสื่อสารในภาวะวิกฤตที่ให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก
ทุกที่ ทุกเวลา มีช่องทางการสื่อสารทั้งแบบออนไลน์และออฟไลน์ ตลอดจนมีสื่อที่สื่อสาร
ได้ครอบคลุมกลุ่มชาติพันธุ์
10. พิจารณาชะลอสัญญาซื้อขายไฟฟ้าจากโครงการไฟฟ้าพลังน้ำเขื่อนปากแบง บนแม่น้ำโขง ในสปป.ลาว
จนกว่าจะมีการศึกษาผลกระทบจากการปนเปื้อนสารพิษจากเหมืองแร่ในลุ่มน้ำโขงตอนบน
โดยเฉพาะหากแม่น้ำโขงต้องกลายเป็นอ่างเก็บน้ำซึ่งการตกตะกอนของสารโลหะหนักในอ่างดังกล่าว
จะส่งผลกระทบรุนแรงต่อนิเวศและสุขภาพของประชาชน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการโดยทันที

ขอแสดงความนับถือ

เครือข่ายประชาชนปกป้องลุ่มน้ำกก สาย รวก โขง

ประสานงาน ดร.สืบสกุล กิจนุกร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 0954493070

นส.เพียรพร ดีเทศน์ มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา 0814220111